

Opblaasbare speeltoestellen

Onderzoek naar risico's en risicobewustzijn

Disclaimer

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. VeiligheidNL aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor eventuele, in deze uitgave voorkomende, onjuistheden of onvolkomenheden.

Overname van tekst of gedeelten van tekst is toegestaan, mits met de juiste bronvermelding. Indien tekst gebruikt wordt voor commerciële doelstellingen dient altijd vooraf schriftelijke toestemming verkregen te zijn.

Privacy en gegevensbescherming

VeiligheidNL gaat zorgvuldig om met persoonsgegevens en behandelt deze vertrouwelijk. Zo worden persoonsgegevens alleen verwerkt door personen met een geheimhoudingsplicht en voor het doel waarvoor deze gegevens zijn verzameld. Daarbij zorgt VeiligheidNL voor passende beveiliging van persoonsgegevens.

VeiligheidNL behandelt uw persoonlijke gegevens conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) zoals deze sinds 25 mei 2018 geldt. Lees meer over onze privacy verklaring op www.veiligheid.nl/privacy.

Opblaasbare speeltoestellen

Onderzoek naar risico's en
risicobewustzijn

Rapportnummer: 828
Projectnummer 20.0285/001
Kenmerk VWS: 201850033.127.028

Ilke Jellema
Sanne Frazer
Anneloes Baan

Uitgegeven door
VeiligheidNL
Postbus 75169
1070 AD Amsterdam
www.veiligheid.nl
oktober 2019

Inhoudsopgave

Hoofdstuk		Pagina
1	Inleiding	5
1.1	Achtergrond	5
1.2	Doelstelling	5
2	Onderzoek onder ouders	6
2.1	Methode algemene online vragenlijst	6
2.2	Resultaten algemene online vragenlijst	6
2.2.1	Waar werd er gespeeld	8
2.2.2	Toezicht	9
2.2.3	Risicoperceptie en risicobewustzijn	10
2.2.4	Letsel, type en oorzaak ongeval	13
2.3	Methode vragenlijst online oproep	16
2.4	Resultaten Vragenlijst online oproep	16
3	Onderzoek onder verhuurders	20
3.1	Methode onderzoek onder verhuurders	20
3.1.1	Deelnemers	20
3.1.2	Gespreksleidraad	20
3.2	Resultaten onderzoek onder verhuurders	21
3.2.1	Resultaten telefonische interviews	21
3.2.2	Risico's van spelen op luchtkussens	21
3.2.3	Manieren om risico's te verkleinen	23
3.2.4	Risicobewustzijn onder ouders en huurders	25
3.2.5	Letsels en oorzaken van letsels	26
3.2.6	Risicotolerantie onder ouders en huurders	26
3.2.7	Verantwoordelijkheid	26
3.2.8	Rol gemeente	26
3.2.9	Resultaten Focus Group	27
3.2.10	Aspecten die risico's verkleinen	27
3.2.11	Overig	29
4	Conclusies en aanbevelingen	30
4.1	Conclusies	30
4.2	Aanbevelingen	31
5	Literatuur	33
Bijlage 1	Vragenlijst opblaasbare speeltoestellen	34

1

Inleiding

1.1

Achtergrond

Het aantal meldingen dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) van burgers en bedrijven over luchtkussens (opblaasbare speeltoestellen¹) ontvangt is de afgelopen jaren sterk toegenomen. In 2017 zijn 8 meldingen gedaan, in 2018 kwam het totaal op 31 meldingen en eind september 2019 lag het aantal meldingen op 59. De door de NVWA onderzochte luchtkussens voldeden echter allen aan de wetgeving. Er werden wel verbeterpunten geconstateerd in de opstelling van het kussen, het toezicht op het kussen, en het gedrag van kinderen die op het kussen speelden (bron: NVWA). Uit het Letsel Informatie Systeem (LIS) van VeiligheidNL blijkt dat het aantal letsels dat op, of bij een luchtkussen is opgelopen, de afgelopen jaren ook is toegenomen. In 2017 lag het aantal SEH-bezoeken door luchtkussens op ongeveer 2200, waarvan de helft ernstig. Dit is bijna een verdubbeling ten opzichte van de periode 2008-2017 (Stam C., 2018).

Door verhuurders van luchtkussens is echter tijdens brancheoverleg met de NVWA gesteld dat het aantal opblaasbare speeltoestellen in de afgelopen jaren ook enorm is toegenomen. Het verhoogde aantal meldingen bij de NVWA en SEH-bezoeken hoeft dus niet te duiden op een hoger risico en zou ook verklaard kunnen worden door een verhoogde blootstelling. Er zijn echter geen harde cijfers over de toename van het aantal opblaasbare speeltoestellen in de afgelopen jaren. Hierdoor kan op basis van de bekende informatie geen uitspraak worden gedaan over of het relatieve risico op ernstig letsel als gevolg van een ongeval op een luchtkussen in de afgelopen jaren is veranderd.

Omdat wel geconstateerd is dat het toezicht op de luchtkussens en het gedrag van kinderen een risico vormen voor de veiligheid van het spelen op opblaasbare speeltoestellen, is het verhogen van het risicobewustzijn van ouders/verzorgers en huurders mogelijk een manier om de veiligheid te vergroten en het aantal letsels te verminderen. Hiervoor is het van belang om eerst meer te weten over het huidige niveau van risicobewustzijn. Er is daarom door VeiligheidNL een onderzoek uitgevoerd onder ouders/verzorgers van kinderen die spelen op luchtkussens en onder verhuurders van luchtkussens. In dit rapport staan de resultaten van dit onderzoek beschreven.

1.2

Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om inzicht te verschaffen in de door ouders en verhuurders ervaren risico's van het spelen op luchtkussens en het bewustzijn, alsmede de tolerantie van deze risico's. Om vervolgens te kunnen bepalen of en hoe we dit bewustzijn kunnen vergroten en maatregelen kunnen treffen ter preventie van ongevallen. Door onderzoek onder ouders en verhuurders van opblaasbare speeltoestellen wordt getracht antwoord te geven op de volgende vragen:

- Wat zijn de risico's van het spelen op een opblaasbaar speeltoestel?
- Wat is het huidige niveau van risicobewustzijn onder ouders en (ver)huurders?
- Wat is het huidige niveau van risicotolerantie onder ouders en huurders?
- Wat zijn de meest voorkomende oorzaken van ongevallen met opblaasbare speeltoestellen?
- Wat voor letsels lopen kinderen bij deze ongevallen op?
- Wat zijn haalbare handelingsperspectieven voor preventie?

¹ De termen 'luchtkussens' en 'opblaasbare speeltoestellen' worden door elkaar gebruikt. Voor een overzicht van types zie vragenlijst Bijlage 1.

2

Onderzoek onder ouders

Voor het onderzoek onder ouders is een algemene online vragenlijst uitgezet onder ouders van kinderen van 0 tot en met 14 jaar waarvan een kind in het afgelopen jaar op een opblaasbaar speeltoestel heeft gespeeld. Aanvullend werden specifiek ouders van kinderen van 0 tot en met 14 jaar die zich wel eens pijn hadden gedaan tijdens het spelen op een opblaasbaar speeltoestel via een oproep op online kanalen (onder andere via WIJ, gericht op jonge ouders) gevraagd hierover een korte vragenlijst in te vullen.

2.1

Methodie algemene online vragenlijst

In de algemene vragenlijst werden eerst vragen gesteld die gericht waren op het spelen op opblaasbare speeltoestellen en het bewustzijn en de perceptie van veiligheidsregels voor het spelen op deze speeltoestellen. Wanneer een ouder daarbij aangaf dat zijn/haar kind zich pijn had gedaan tijdens het spelen op een opblaasbaar speeltoestel, werd er doorverwezen naar vragen over de aard en oorzaak van het letsel. Voor de volledige vragenlijst zie Bijlage 1.

Werving respondenten

Via het panel van Respondenten.nl zijn 500 ouders met een kind in de leeftijd van 0 tot en met 14 jaar bevraagd over dit thema.

Analyse

Voor het analyseren van de data is gebruik gemaakt van beschrijvende statistiek en zoveel mogelijk percentueel beschreven.

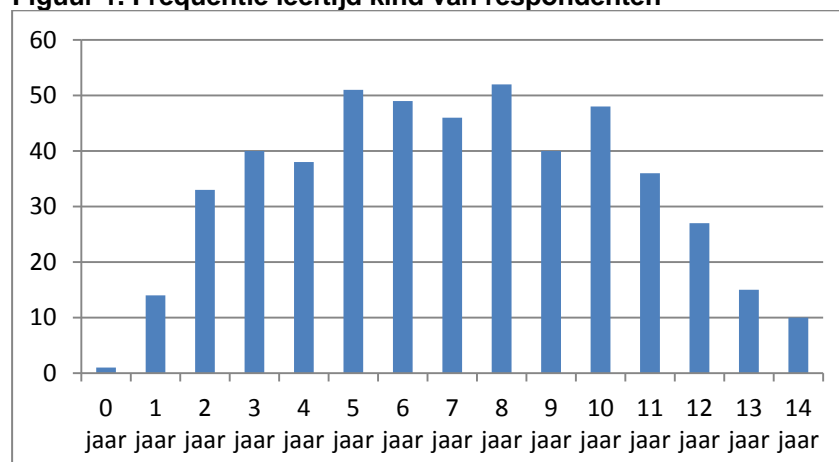
2.2

Resultaten algemene online vragenlijst

Demografische gegevens

In totaal hebben 500 ouders de online vragenlijst ingevuld. Voor het invullen van de vragen werd gevraagd om één kind in gedachten te nemen. De groep bestond uit ouders van 269 jongens (53,8%) en 231 meisjes (46,2%). De gemiddelde leeftijd van de kinderen was 7,07 ($\pm 3,3$) jaar (zie Figuur 1).

Figuur 1. Frequentie leeftijd kind van respondenten

Spelen op opblaasbare speeltoestellen

Om inzicht te krijgen in de blootstelling aan het spelen op opblaasbare speeltoestellen werd aan de respondenten gevraagd hoe vaak, hoe lang, op wat voor soort speeltoestel en op welke plek er werd gespeeld door hun kind.

Spelen afgelopen jaar

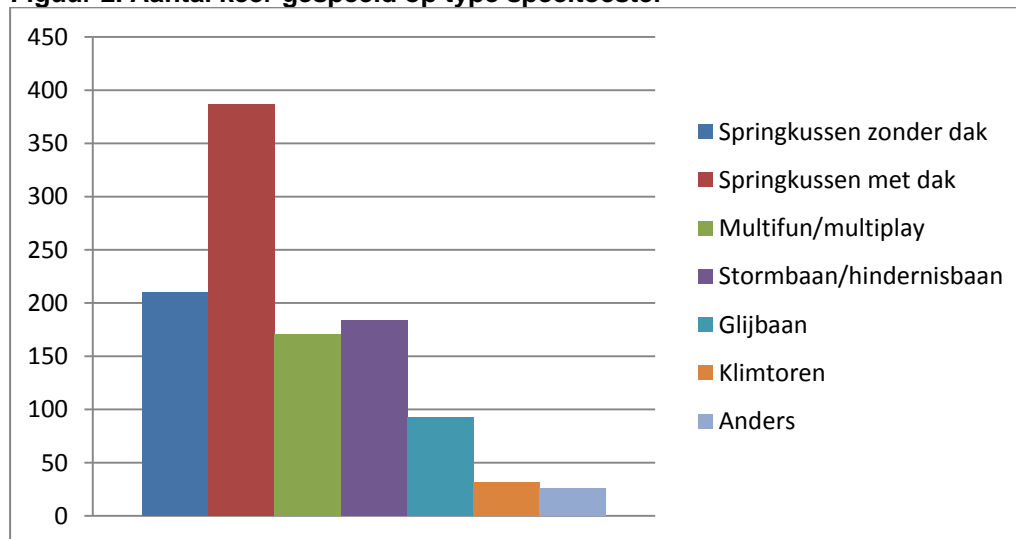
De meeste ouders gaven aan dat hun kind het afgelopen jaar vier keer op een opblaasbaar speeltoestel heeft gespeeld (46,8%). Slechts een klein percentage speelde elke week op een opblaasbaar speeltoestel (3,4%; zie Tabel 1).

Tabel 1. Hoe vaak heeft je kind het afgelopen jaar op een opblaasbaar speeltoestel gespeeld?

	Aantal	Percentage
elke week	17	3,4
1x per maand	107	21,4
4x per jaar	234	46,8
2x per jaar	111	22,2
1x per jaar	31	6,2
Totaal	500	100

Ouders konden daarna aanvinken op wat voor toestel hun kind het afgelopen jaar heeft gespeeld (zie Figuur 2). Een springkussen met dak was het meest voorkomende speeltoestel waarop gespeeld werd (35,1%). Bij 'Anders' gaven ouders aan dat kinderen ook op toestellen hebben gespeeld die bij/op het water lagen. Daarnaast werd vaak aangegeven dat er op opblaasbare trampolines is gespeeld².

Figuur 2. Aantal keer gespeeld op type speeltoestel*

* Respondenten konden meerdere antwoorden geven, n= 1.103

² Toestellen bij/op het water en opblaasbare trampolines vallen officieel buiten dit onderzoek.

Spelen laatste keer

Daarna werd gevraagd om aan te geven op welk type toestel hun kind het laatst heeft gespeeld. Ook hier werd veruit het meest een springkussen met dak aangegeven (44,6%; zie Tabel 2).

Tabel 2
Type opblaasbaar speeltoestel waarop laatste keer door kind gespeeld is.

	Aantal	Percentage
Springkussen zonder dak	66	13,2
Springkussen met dak	223	44,6
Multifun/Multiplay	62	12,4
Stormbaan / hindernisbaan	93	18,6
Glijbaan	26	5,2
Klimtoren	12	2,4
Anders	18	3,6
Totaal	500	100

Bij de vraag hoe lang er de laatste keer door het kind op het speeltoestel was gespeeld, gaf 35,6% van de ouders aan dat hun kind 15 tot 30 minuten op het speeltoestel heeft gespeeld, gevolgd door 'tot 15 minuten' (32,0%; zie Tabel 3).

Tabel 3. Hoe lang is er in totaal gespeeld op het speeltoestel

	Aantal	Percentage
Tot 15 minuten	160	32,0
15 tot 30 minuten	178	35,6
30 minuten tot 60 minuten	101	20,2
Langer dan 60 minuten	61	12,2
Totaal	500	100

2.2.1**Waar werd er gespeeld**

De plek waar het vaakst op een opblaasbaar speeltoestel gespeeld werd, was bij een evenement (31,2%), gevolgd door een binnenspeeltuin (14,8%) en een feest (14,6%; zie Tabel 4). Bij 'Anders' werd voornamelijk op vakantie of op een camping genoemd.

Tabel 4. Waar stond het opblaasbare speeltoestel?

	Aantal	Percentage
Bij een evenement (bijvoorbeeld Koningsdag, braderie, festival)	156	31,2
Bij een buitenspeeltuin	57	11,4
In een binnenspeeltuin	74	14,8
Bij een (sport)vereniging	39	7,8
Bij een school	42	8,4
Bij een restaurant, café, bioscoop	31	6,2
Bij een feest van mijzelf of iemand die ik ken (bijvoorbeeld op een verjaardag, familiefeest)	73	14,6
Anders, namelijk ...	28	5,6
Totaal	500	100

Bij een feest konden respondenten ook aangeven of het speeltoestel gehuurd of gekocht was. Hierbij gaf 75,3% aan dat het speeltoestel door iemand anders was gehuurd en 12,3% gaf aan dat ze zelf het speeltoestel gehuurd hadden. De overige personen gaven aan dat het speeltoestel gekocht was (4,1% bij bouwmarkt of speelgoedzaak en 8,2% bij een erkend (verhuur)bedrijf).

2.2.2

Toezicht

Van de respondenten gaf 55,6% aan dat er toezicht was tijdens het spelen, 37,5% gaf aan dat er geen toezicht was en 7,4% weet niet meer of er toezicht gehouden werd. Het meest werd aangegeven dat de respondent zelf toezicht heeft gehouden (30,9%). Een medewerker van de speelgelegenheid of verhuurder van het speeltoestel hield in 9,2% van de gevallen toezicht (zie Tabel 5).

Tabel 5. Door wie werd er toezicht gehouden bij spelen op speeltoestel

	Aantal	Percentage
Door mijzelf	86	17,2
Door een volwassene in familie of vriendenkring.	54	10,8
Door een vrijwilliger	39	7,8
Door een medewerker van de speelgelegenheid of verhuurder speeltoestel	46	9,2
Door een volwassene van de (sport)vereniging, school, dagverblijf	47	9,4
Anders, namelijk...	6	1,2
Totaal	500	100

2.2.3

Risicoperceptie en risicobewustzijn

Om inzicht te krijgen in wat ouders weten over veiligheidsregels die gelden bij het spelen op een opblaasbaar speeltoestel en wat hun perceptie van risico's en risicobewustzijn is, zijn een aantal vragen gesteld over deze thema's.

Veiligheidsregels

Eerst werd de respondenten gevraagd aan te geven of ze bekend zijn met de veiligheidsregels. Hierop gaf bijna twee derde (63,2%) van de respondenten aan niet bekend te zijn met de veiligheidsregels die gelden bij het spelen op een opblaasbaar speeltoestel. In de volgende vragen werden vervolgens de veiligheidsregels aan de respondenten getoond en is er aan hen gevraagd of deze regels waren toegepast toen hun kind speelde op het opblaasbare speeltoestel. De regel 'Schoenen uit' werd veruit het meest nageleefd (91,2%). Over de regel 'Maximaal toegestaan aantal spelende kinderen op speeltoestel' wist 45,6% niet of deze was toegepast (zie Tabel 6).

Tabel 6. Toepassen van veiligheidsregels bij spelen op opblaasbare speeltoestellen

	Ja (%)	Nee (%)	Weet niet (%)	n.v.t. (%)
Schoenen uit	91,2	4,2	4,6	-
Maximaal aantal kinderen	41,0	12,8	45,6	0,6
Toestel vastgezet in de grond	44,8	15,4	38,6	1,2
Leeftijdgrens	33,8	42,4	22,4	1,4
Kinderen hebben uitleg gekregen	22,0	65,2	10,0	2,8
Valdempende matten	36,6	40,6	15,6	7,2
Altijd toezicht	43,8	42,4	13,2	0,6
Er speelden veel oudere kinderen dan eigen kind op speeltoestel	45,4	43,2	10,2	1,2
Goed opgeblazen	80,8	2,0	17,2	-

Vervolgens werd aan de respondenten gevraagd wat ze van de veiligheidsregels vonden. Wat opvalt is dat hoewel de respondenten niet wisten of de maatregel rondom het maximaal aantal toegestane kinderen op speeltoestel werd uitgevoerd, ze het wel belangrijk vinden dat deze regel er is (65,2%; zie Tabel 7). Verder werden regels zoals 'Schoenen uit', 'Goed opgeblazen speeltoestel' en 'Valdempende matten' belangrijk gevonden door de respondenten. Respondenten vonden 'Uitleg' de minst belangrijke regel.

Tabel 7. Belang van veiligheidsregels

	On- belangrijk (%)	Niet zo belangrijk (%)	Neutraal (%)	Enigszins belangrijk (%)	Heel belangrijk (%)
Schoenen uit	-	1,0	5,2	23,4	70,4
Maximaal aantal kinderen	-	0,5	4,6	30,0	65,2
Toestel vastgezet in de grond	-	1,6	9,6	27,8	61,0
Leeftijdgrens	0,2	2,4	11,0	35,2	51,2
Kinderen hebben uitleg gekregen	1,5	9,8	24,2	37,0	27,8
Valdempende matten	-	1,4	6,8	25,0	66,8
Altijd toezicht	-	3,6	11,8	29,6	55,0
Er speelden veel oudere kinderen dan eigen kind op speeltoestel	0,2	5,4	16,8	35,8	41,8
Goed opgeblazen	-	0,4	2,8	19,8	77,0

Tot slot is rondom veiligheidsregels gevraagd of respondenten hun kind zouden laten spelen als deze veiligheidsregels niet genomen zijn. Ook hier geldt dat de regel rondom uitleg niet als heel belangrijk werd gezien (55,8% ja; zie Tabel 8). De meerderheid van de respondenten laat hun kind niet spelen als het speeltoestel niet goed opgeblazen is (55,8%), gevolgd door 'Schoenen uit' (45,6%) en 'Maximaal aantal kinderen' (43,6%).

Tabel 8. Laat men zijn/haar kind spelen als veiligheidsregel niet genomen is

	Ja (%)	Soms wel/soms niet (%)	Nee (%)	Weet ik niet (%)
Schoenen uit	29,0	23,4	45,4	2,2
Maximaal aantal kinderen	21,2	31,6	43,6	3,6
Toestel vastgezet in de grond	22,6	29,0	36,6	11,8
Leeftijdgrens	26,6	46,4	23,8	3,2
Kinderen hebben uitleg gekregen	55,8	30,2	11,0	3,0
Valdempende matten	26,8	36,4	33,6	3,2
Altijd toezicht	38,8	34,4	25,0	1,8
Er speelden veel oudere kinderen dan eigen kind op speeltoestel	22,2	44,2	31,6	2,0
Goed opgeblazen	19,0	20,0	55,8	5,2

Bewustwording en risicoperceptie

Aan ouders is gevraagd hoeveel risico hun kind neemt bij het spelen op een opblaasbaar speeltoestel. Van de respondenten antwoordde 1,8% dat hun kind heel veel risico neemt, 26,6% redelijk veel risico, 58% een beetje risico en 13,6% helemaal geen risico (zie Tabel 9). Ook hier werd gevraagd naar toezicht houden. Van de respondenten antwoordde 40,6% dat ze hun kind lieten spelen zonder hem/haar altijd in de gaten te houden.

Vervolgens werd er een aantal stellingen rondom spelen en gedrag gesteld. Ouders spreken met name hun eigen kinderen aan op hun gedrag (71%). Daarnaast zien ze in dat er een kans bestaat dat hun kind zich pijn doet op een opblaasbaar speeltoestel en vinden ze dit in het algemeen niet erg (zie Tabel 9).

Tabel 9. Stellingen risicoperceptie spelen op opblaasbaar speeltoestel

	Helemaal mee oneens (%)	Enigszins mee oneens (%)	Niet mee eens / niet mee oneens(%)	Enigszins mee eens (%)	Helemaal eens (%)
De kans dat mijn kind zich pijn doet tijdens het spelen op een opblaasbaar speeltoestel is zeer klein	7,6	30,0	33,0	26,2	3,2
Opblaasbare speeltoestellen zijn veilig om op te spelen	3,8	18,2	37,0	38,2	2,8
Ik zeg het tegen andere kinderen als ik hun gedrag op het speeltoestel gevaarlijk vind	3,4	6,6	13,2	42,6	34,2
Ik zeg het tegen andere ouders als ik het gedrag van hun kind op het speeltoestel gevaarlijk vind	3,2	11,4	23,2	38,4	23,8
Ik zeg het tegen mijn kind als ik zijn/haar gedrag op het speeltoestel gevaarlijk vind	0,8	2,0	5,6	20,6	71,0
Ik laat mijn kind alleen spelen op een opblaasbaar speeltoestel als er toezicht is	8,4	19,6	28,8	25,2	18,0
Ik laat mijn kind niet spelen op een opblaasbaar speeltoestel als er heel veel kinderen op het speeltoestel aan het spelen zijn	1,8	8,0	22,4	34,0	33,8
Ik laat mijn kind niet spelen op een opblaasbaar speeltoestel waar kinderen spelen die veel ouder zijn dan mijn kind	1,4	9,6	23,8	38,4	26,8
Ik vind het niet erg als mijn kind een kleine wond (schaafwond, blauwe plek) krijgt tijdens het spelen op een opblaasbaar speeltoestel	7,2	14,4	27,6	38,8	12,0

2.2.4

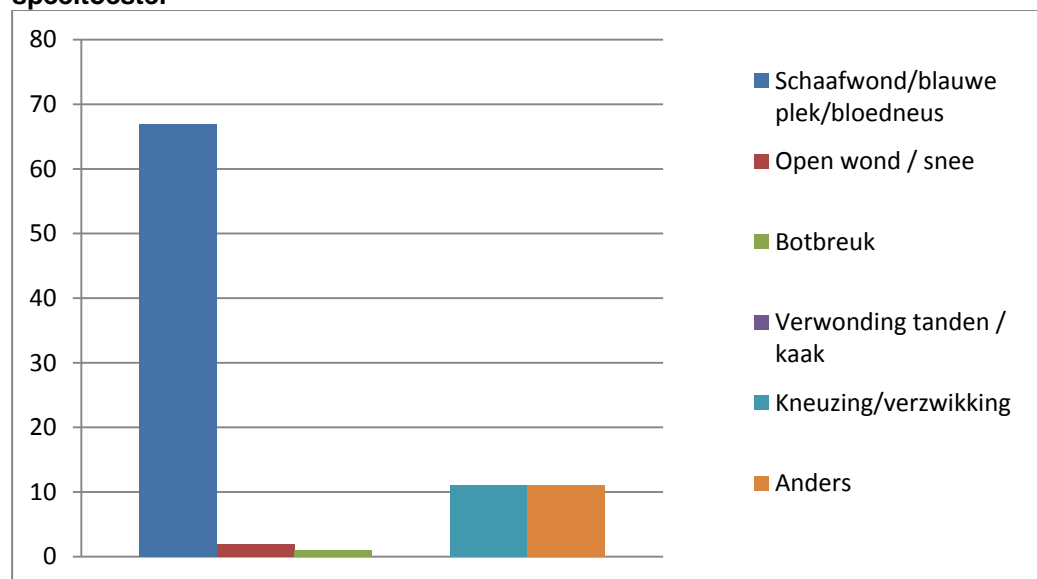
Letsel, type en oorzaak ongeval

Hierna volgden vragen waarmee inzicht verkregen kon worden in het type letsel en de oorzaak van het ongeval. Van de 500 respondenten gaven 90 personen (18%) aan dat hun kind zich het afgelopen jaar pijn heeft gedaan tijdens het spelen op een opblaasbaar speeltoestel. De groep met letsel bestond uit 54 jongens (60%) en 36 meisjes (40%) met een gemiddelde leeftijd van 6,8 ($\pm 3,1$) jaar. De onderstaande resultaten gaan over deze 90 respondenten.

Soort en type letsel

Veruit de meeste kinderen liepen een schaafwond of blauwe plek (74,4%) op en één kind had een botbreuk³ (1,1%; zie Figuur 3). Bij 'anders' werden ook nog tand door de lip en buil op het hoofd genoemd en werd een aantal keer aangegeven dat hun kind wel pijn had, maar niets zichtbaars.

Figuur 3. Frequentie type opgelopen letsel na spelen op opblaasbaar speeltoestel*

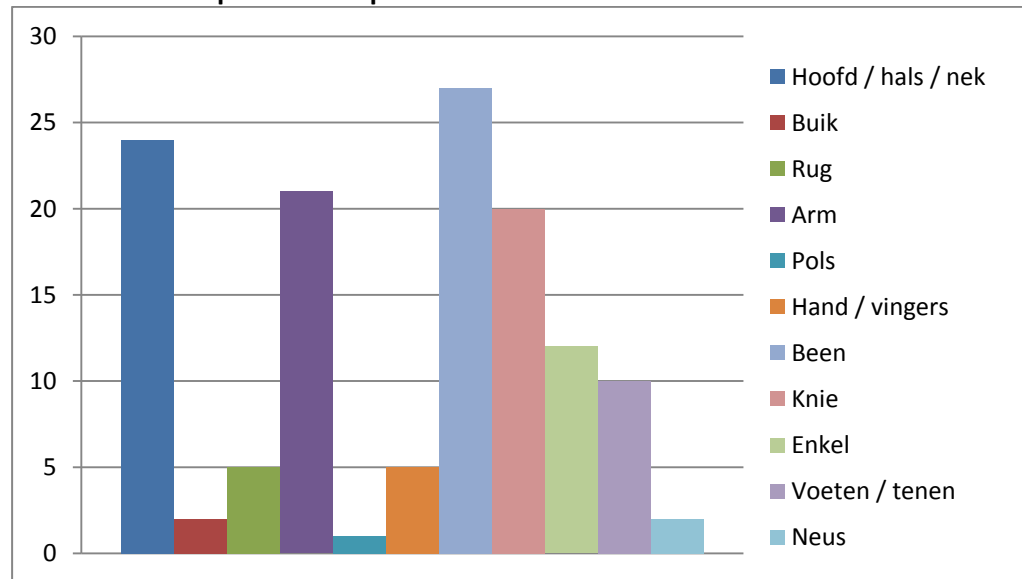

* Respondenten konden meerdere antwoorden geven, n=94

Op de vraag waar kinderen zich pijn doen, blijkt dat kinderen zich het meest hebben bezeerd aan hun been (30,3%), gevolgd door hoofd/hals/nek (27,0%; zie Figuur 4).

³ Als het aantal letsels dat in deze vragenlijst gevonden werd, wordt afgezet tegen het aantal uit de LIS-rapportage over luchtkussens (Stam C., 2018) dan blijkt dat de respons op deze vragenlijst redelijk vergelijkbaar is met de resultaten uit het LIS.

Figuur 4 Frequentie plek op lichaam opgelopen letsel na spelen op opblaasbaar speeltoestel

* Respondenten konden meerdere antwoorden geven, n=129

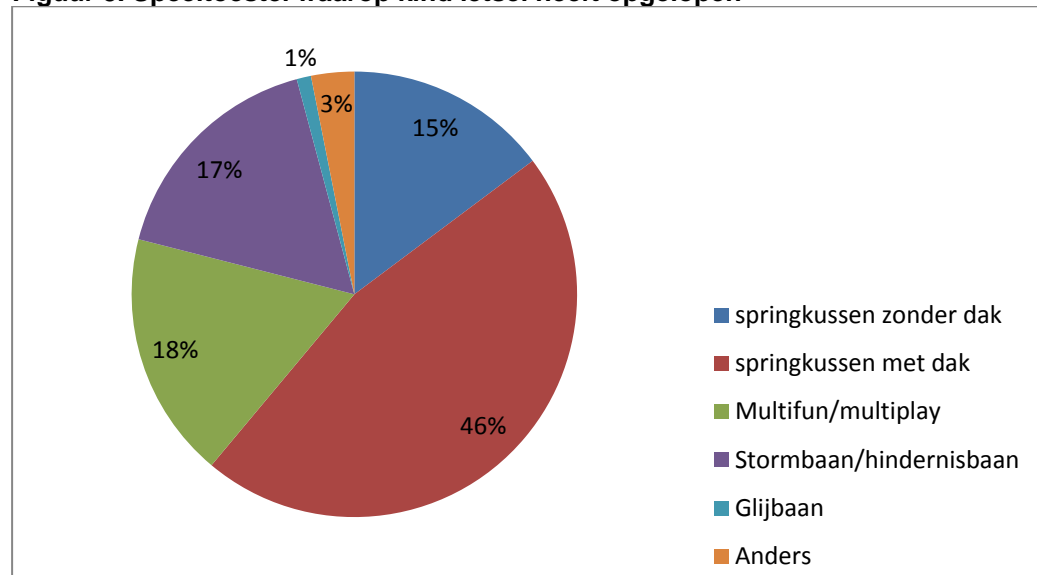
Oorzaak ongeval

Naar de precieze oorzaak van het letsel is door middel van een open vraag gevraagd. Veruit de meeste personen gaven hier aan dat hun kind in botsing is gekomen met iemand anders op het speeltoestel. Daarnaast werd een paar keer aangegeven dat door het glijden schaafwondjes zijn ontstaan. Ook werd een enkele keer aangegeven dat het kind gevallen is en daardoor verkeerd terecht kwam en/of een enkel verzwikte.

Type speeltoestel ongeval

De meeste ongevallen gebeurden op een springkussen met dak (45,8%; zie Figuur 5). Dit kan verklaard worden doordat dit ook het type toestel is waar veruit het meest op gespeeld is het afgelopen jaar. De ongevallen hadden dus niet te maken met het dak.

Figuur 5. Speeltoestel waarop kind letsel heeft opgelopen*

* Respondenten konden meerdere antwoorden geven, n=96

Daarna werd aan de respondenten gevraagd om aan te geven wat zij dachten dat de belangrijkste reden was dat hun kind zich pijn had gedaan. Hier konden respondenten meerdere antwoorden geven. Veruit de meest gegeven reden was het gedrag van zowel hun eigen kind als van andere kinderen (39,5%; zie Figuur 6). Een enkele keer was de reden het speeltoestel zelf (6,4%).

Figuur 6. Frequentie reden dat kind letsel heeft opgelopen*

* Respondenten konden meerdere antwoorden geven, n=172

Aan het einde van de vragenlijst werd nog ruimte gegeven voor opmerkingen van de respondenten over het onderzoek dat ze net hadden afgerond. Hier kwamen nog een aantal opvallende dingen uit waarvan de belangrijkste hieronder zijn samengevat:

- Veel respondenten gaven aan zelf toezicht te houden als hun kind op een opblaasbaar speeltoestel speelt, zeker als het speeltoestel bijzonderheden heeft zoals een glijbaan.
- Veel respondenten gaven aan dat zij zich vóór het doen van de vragenlijst niet bewust waren van de risico's en de regels van de opblaasbare speeltoestellen. Door de vragenlijst hebben ze veel informatie gekregen en gaven ze aan dat ze zich anders te zullen gaan gedragen in de toekomst. Met name gaven ze aan extra te focussen op verankering van het speeltoestel.
- Enkele mensen gaven aan dat er bij spelen altijd een risico is en dat dit erbij hoort. Een ongelukje op een springkussen vinden zij niet erg en teveel regels beperken de speelsheid en vrijheid van de kinderen.
- Ouders gaven aan dat zij te oude kinderen op een speeltoestel gevaarlijk vinden, maar dat dit nog regelmatig gebeurt. Een ouder vindt wel verschil zitten tussen oudere kinderen die meespringen en bijvoorbeeld familie zijn, en oudere kinderen die onbekenden zijn.
- Sommige ouders gaven aan dat het soort begeleiding ook van belang is: heeft de toezichthouder gezag en durft hij/zij mensen aan te spreken?
- Eén ouder laat zijn/haar kind nooit meer op een opblaasbaar speeltoestel spelen.

- Twee ouders hadden negatieve ervaringen:
  - Een ouder was bij een stormbaan die ineens leeg liep met kinderen erin. Ouders zijn snel naar binnen gegaan om kinderen te halen.
  - Een andere ouder vertelde: “Onlangs naar een binnenspeeltuin geweest waarbij kinderen boven op de rand klommen. Ineens zag een medewerker het en waarschuwde de kinderen. Bleek dat er niets van matten omheen lagen en ik schrok enorm. Mochten die kinderen zo naar de buiten erover zijn gevallen... ik wil er niet aan denken. Kortom ongeluk zit in klein hoekje en je hebt geen idee dat er zulke gevaren zijn.”

2.3

Methode vragenlijst online oproep

De vragenlijst die voor aanvullend onderzoek via een oproep op online kanalen is verspreid, is door 274 personen geopend en door 44 personen ingevuld. Van deze 44 personen gaven 42 personen aan dat zijn/haar kind zich pijn heeft gedaan tijdens het spelen op een opblaasbaar speeltoestel. De onderstaande (beschrijvende) resultaten gaan over deze 42 kinderen.

2.4

Resultaten Vragenlijst online oproep

Gezien het kleine aantal respondenten zijn onderstaande resultaten niet indicatief voor de hele populatie. De resultaten geven echter wel extra inzicht in ongevallen.

Demografische gegevens

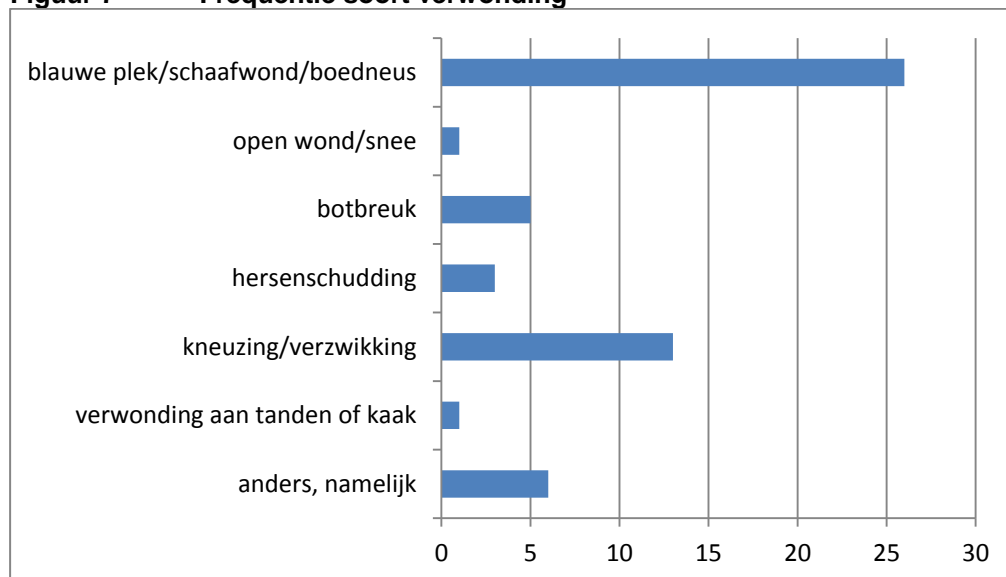
De groep bestond uit 19 jongens (45,2%) en 23 meisjes (54,8%) en de gemiddelde leeftijd was 5,5 ($\pm$ 2,7) jaar oud. De jongste was 2 jaar en de oudste was 14 jaar oud.

Verwondingen

Ouders konden aangeven hoe vaak en wat voor soort pijn hun kind had. Van de 42 respondenten gaven 29 personen aan dat hun kind één soort pijn/verwonding had opgelopen (69,0%), 12 personen gaven twee verwondingen aan (28,6%) en 1 persoon gaf aan dat zijn/haar kind 3 verwondingen had opgelopen tijdens het spelen op een speeltoestel (2,4%).

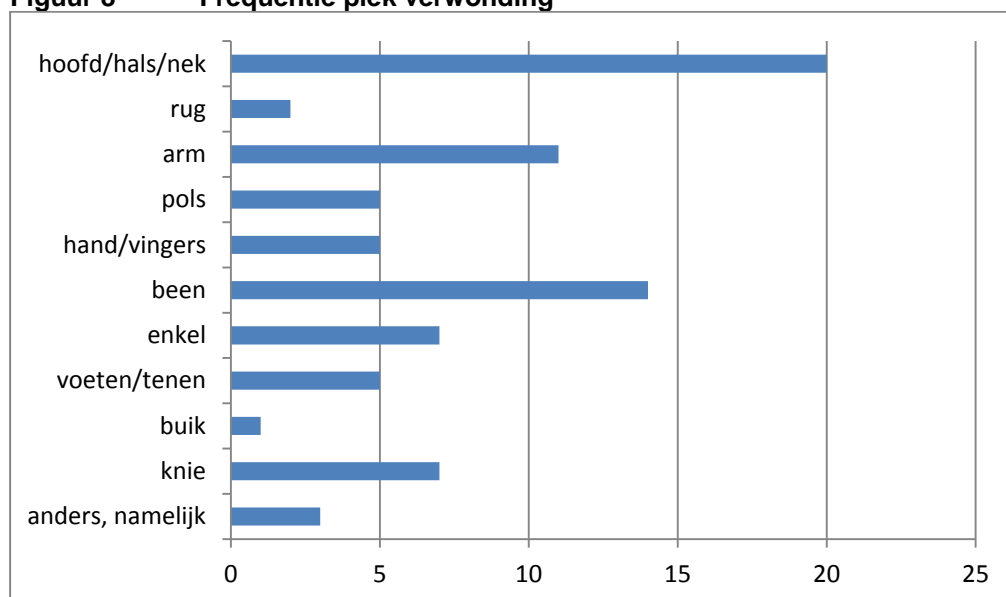
Zes op de tien kinderen (61,9%) had een blauwe plek, schaafwond of bloedneus opgelopen tijdens het spelen op een opblaasbaar speeltoestel, gevolgd door 31% met een kneuzing of verzwikking (zie Figuur 7). Verder valt op dat 5 kinderen een botbreuk hadden opgelopen (12%) en 3 kinderen een hersenschudding (6,2%). Dat het aantal letsels in dit aanvullende onderzoek hoger ligt dan bij het panelonderzoek is te verklaren doordat er specifiek een oproep is gedaan voor ervaringen met ongevallen.

Figuur 7 Frequentie soort verwonding*

* Respondenten konden meerdere antwoorden geven, n=55

De meeste verwondingen vonden plaats aan hoofd/hals/nek (25,0%), gevolgd door het been (17,5%; zie Figuur 8).

Figuur 8 Frequentie plek verwonding*

* Respondenten konden meerdere antwoorden geven, n=80

Hoe kon het ongeval gebeuren

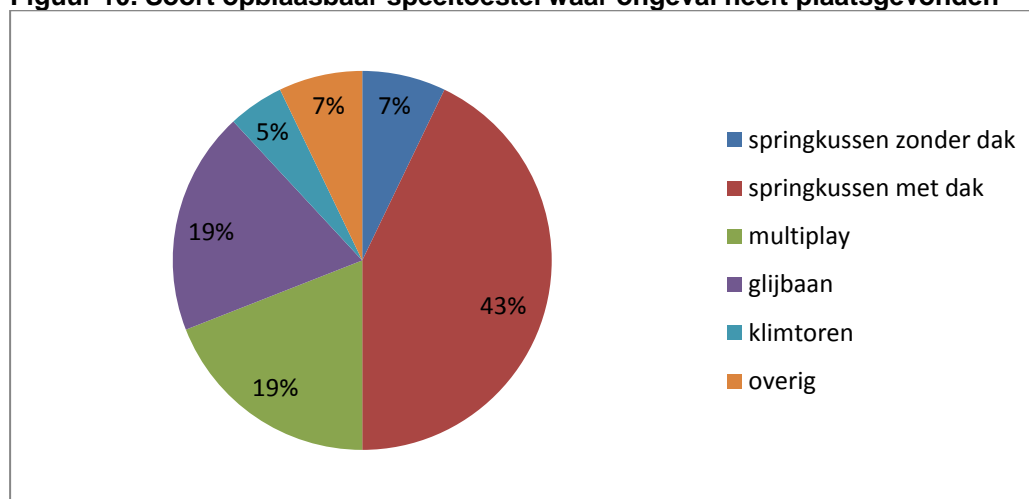
Ouders konden via een open vraag aangeven wat er gebeurd was. Als reden van de verwonding werd het vaakst het gedrag van andere kinderen genoemd (14,9%), gevolgd door teveel kinderen (10,7%) en oudere kinderen op het speeltoestel (10,7%; zie Figuur 9). Ook meldden enkele ouders dat hun kind werd gelanceerd op de buitenkant van het speeltoestel. Het speeltoestel zelf werd ook genoemd als reden, doordat het oppervlak te ruw was of niet goed opgeblazen. Bij 'overig' werd met name materiaal genoemd.

Figuur 9. Reden opgelopen verwonding*

* Respondenten konden meerdere antwoorden geven, n=121

Soort opblaasbaar speeltoestel en plaats speeltoestel

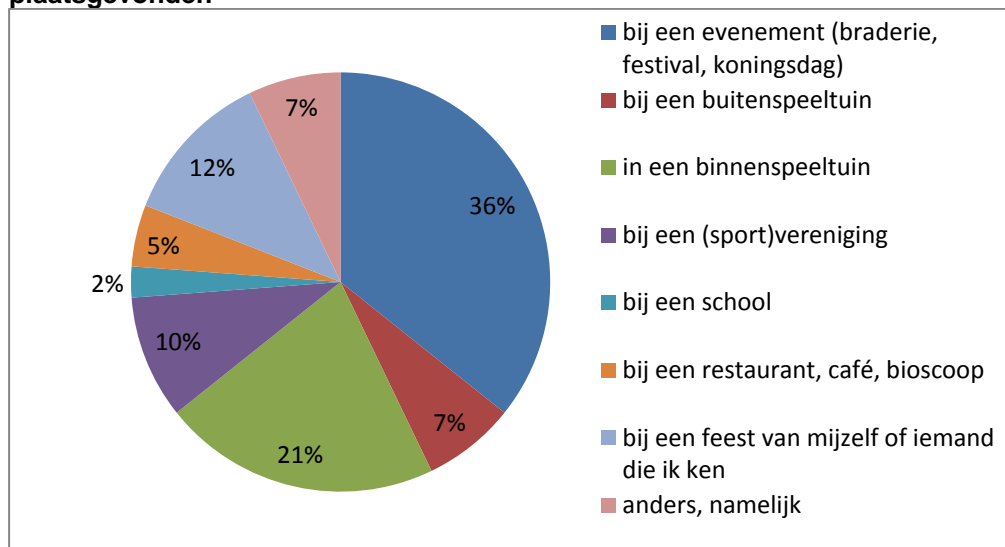
De meeste kinderen deden zich pijn op een springkussen met dak⁴ (43%; zie Figuur 10). Gevolgd door een multiplay/multifun speeltoestel (19%) en een glijbaan (19%). Bij overig werd een opblaasbol en een air trampoline genoemd.

Figuur 10. Soort opblaasbaar speeltoestel waar ongeval heeft plaatsgevonden

⁴ Zoals bij resultaten algemene vragenlijst beschreven is dit het meest voorkomende type wat verklaard waarom hier de meeste ongevallen plaatsvinden.

De meeste speeltoestellen stonden bij een evenement zoals een braderie of festival (36%; zie Figuur 11). Daarnaast ook in binnenspeeltuinen (21%), gevolgd door een feest (12%).

Figuur 11. Plaats van opblaasbaar speeltoestel waar ongeval heeft plaatsgevonden

3

Onderzoek onder verhuurders

De doelgroep verhuurders bestaat uit naar schatting 400 bedrijven. Van deze 400 verhuurders zijn er volgens de branche ongeveer 100 professioneel bezig met het verhuren van opblaasbare speeltoestellen en zijn er naar schatting 300 die een paar speeltoestellen verhuren als bijverdienste.

3.1 Methode onderzoek onder verhuurders

3.1.1 Deelnemers

Het doel was om in totaal ongeveer 30 verhuurders te spreken, waarbij een afspiegeling van de totale groep werd gemaakt op basis van grootte van het bedrijf, regio waar het bedrijf gevestigd is en of het corebusiness of bijverdienste is. De verhuurders zijn via een overzicht met bedrijfsnamen van de NVWA benaderd.

In overleg met de branche is ervoor gekozen om kwalitatief onderzoek te doen omdat de respons op een vragenlijst laag werd ingeschat en kwalitatief onderzoek ruimte biedt om door te vragen. Het oorspronkelijke doel was om drie focus groups te organiseren en deze aan te vullen met telefonische interviews.

In de maanden dat het onderzoek onder verhuurders werd uitgevoerd was het echter tevens hoogseizoen voor de verhuurders. Hierdoor gaven verhuurders die benaderd werden aan geen tijd te hebben om deel te nemen aan een focus group. Ook deelnemen aan een telefonisch interview was voor velen niet haalbaar. Daarnaast gaven twee kleine verhuurders die benaderd zijn aan dat ze nog wel een luchtkussen op hun website hebben staan maar ondertussen gestopt zijn met de luchtkussens in verband met negatieve aandacht in de media en angst voor ongevallen.

Uiteindelijk hebben 18 verhuurders deelgenomen aan telefonische interviews en er is één focus group in het midden van het land georganiseerd waar 5 luchtkussenverhuurders aan hebben deelgenomen.

Van alle verhuurders die hebben deelgenomen aan het onderzoek waren zeven verhuurders eigenaar van een klein bedrijf, zes van een middelgroot bedrijf en tien van een groot bedrijf. De kleine verhuurders waren met name gevestigd in een dorp en verhuurden vaak alleen simpele kleine luchtkussens. Enkele verhuurders verhuurden alleen luchtkussens, andere kleine verhuurders verhuurden ook andere attracties (bijvoorbeeld spellen, sumoworstelaarpakken) en/of andere materialen voor partijen (bijvoorbeeld stoelen, statafels, partytenten). De (middel)grote verhuurders verhuurden vaak verschillende soorten luchtkussens. Het verschilde per bedrijf in hoeverre de verhuur van luchtkussens de corebusiness was van het bedrijf.

3.1.2 Gespreksleidraad

De verhuurders zijn bevraagd op hun kennis en ervaringen met huurders en ouders van kinderen ten aanzien van veiligheid en incidenten. De volgende onderwerpen zijn tijdens de focus group en telefonische interviews behandeld:

1. Bewustzijn van ouders
  - Hoe wordt er omgegaan met de luchtkussens?
  - Instructies (t.a.v. veiligheid): hoe zien die eruit en hoe wordt hierop gereageerd?

- Toezicht: in hoeverre blijven ouders toekijken bij hun spelende kind?
  - In hoeverre lijken ouders bewust te zijn van de risico's van een luchtkussen?
  - Wat zijn overige opvallende zaken?
  - Wat zouden ouders kunnen doen aan preventie? Verbeterpunten?
2. Bewustzijn van huurders
    - Wie zijn huurders? (Particulier, sportvereniging, horeca, camping, gemeente etc.)
    - Hoe wordt er omgegaan met de luchtkussens?
Plaats van kussen: welke ondergrond, hoeveel ruimte er omheen, bij welke gelegenheid?
    - Opruimen: wat zijn opvallende dingen die je ziet bij retour?
    - Aangeven van schade: in hoeverre wordt dit aangegeven door huurders?
    - Toezicht: door wie, frequentie etc.?
    - Instructies (t.a.v. veiligheid): hoe zien die eruit en hoe wordt hierop gereageerd?
    - In hoeverre lijken huurders bewust te zijn van de risico's van een luchtkussen?
    - Wat zijn overige opvallende zaken?
    - Worden ongevallen gemeld?
    - Wat zouden huurders kunnen doen aan preventie? Verbeterpunten?
  3. Verantwoordelijkheid van betrokkenen (ouders, huurders, verhuurders)?
  4. Welke rol kan de gemeente spelen? (Vergunningen, toezicht, instructies, regelgeving)
  5. Aantal ongevallen in de afgelopen 12 maanden bij verhuurder.

3.2 Resultaten onderzoek onder verhuurders

3.2.1 Resultaten telefonische interviews

Hieronder volgt een beschrijving van de meest voorkomende en meest opvallende antwoorden die werden gegeven tijdens de telefonische interviews.

3.2.2 Risico's van spelen op luchtkussens

Gedrag kinderen

Het oneigenlijk gebruik oftewel het verkeerde gedrag van de kinderen die erop spelen werd als belangrijkste risico bij het spelen op een luchtkussen genoemd. Een voorbeeld hiervan was het klimmen op de randen en het dak van een luchtkussen. De luchtkussens zijn hier niet voor bedoeld waardoor een kind eraf kan vallen. Daarnaast gaven verhuurders aan dat kinderen soms proberen om het springkussen om te laten vallen door heen en weer te rennen in het springkussen en tegen de wanden te botsen. Als een springkussen omvalt kunnen kinderen hard op elkaar vallen of uit het kussen vallen wat letsel kan veroorzaken. Ook springen sommige kinderen op het op-/afstapje. Daarnaast is wild gedrag van kinderen, zoals stoeien, trekken en duwen risicovol, vooral als er kinderen van verschillende leeftijden/groottes aan het spelen zijn.

Aantal/grootte kinderen op luchtkussen

Een ander risico dat veel verhuurders aangaven was dat het maximaal aantal kinderen en/of de maximum leeftijd/grootte van kinderen overtreden wordt. Verhuurders gaven aan dat teveel kinderen op een luchtkussen ervoor kunnen zorgen dat kinderen op elkaar springen, elkaar lanceren of dat kinderen makkelijk uit een luchtkussen vallen door de drukte.

Oudere kinderen zijn vaak wat wilder wat risicovoller is, vooral als een groot kind op een klein kind komt. Ook kan er in totaal teveel gewicht op het kussen komen waardoor hij niet goed op druk blijft en niet meer veilig is.

Soort luchtkussen

Bovenstaande risico's kunnen groter worden afhankelijk van het type luchtkussen. Bijna elke verhuurder gaf aan dat grotere springkussens en springkussens zonder dak risicovoller zijn dan kleine springkussens en springkussens met dak. Op grotere springkussens kunnen meer kinderen springen met bijvoorbeeld botsingen tot gevolg. Bij springkussens zonder dak wordt er sneller door kinderen op de randen geklommen waar ze vanaf kunnen vallen. Als het springkussen dan ook nog groot/hoog is, dan kan een kind van grote hoogte, hard vallen.

Stormbanen geven ook een risico, gaven de verhuurders aan. De banen zijn lang en zijn niet alleen bedoeld voor springen, maar ook om te klimmen en te rennen. De banen zijn in het algemeen bedoeld en gecertificeerd voor gebruik door twee spelers die als wedstrijd tegelijk de stormbaan doorrennen, maar verhuurders merkten op dat er regelmatig meer personen tegelijk op aanwezig zijn.

Enkele verhuurders gaven aan dat het risico bij multiplay springkussens ook groter is dan bij 'gewone' springkussens, omdat ook op deze multiplay springkussens niet alleen gesprongen wordt, maar tevens geklommen en gegleden. Als een multiplay springkussen hoog is, bijvoorbeeld een hoge glijbaan, dan kan het voorkomen dat teveel kinderen op deze hoogte zijn. Hierdoor is het gewicht niet goed verdeeld over het kussen en is er een kans dat het luchtkussen met de kinderen inzakt of omvalt.

Geen toezicht

Wat het meeste risico met zich meebrengt zijn de luchtkussens waar op wordt gespeeld zonder toezicht. Hiervan was elke verhuurder sterk overtuigd. Alle bovenstaande risicofactoren worden volgens de verhuurders grotendeels tot helemaal weggenomen door goed toezicht bij luchtkussens. Een toezichthouder zou namelijk kinderen op wild gedrag kunnen aanspreken, kunnen zorgen dat er niet teveel kinderen tegelijk op het luchtkussen zijn en andere gevaarlijke situaties kunnen voorkomen door in te grijpen. Verhuurders gaven aan dat als er al toezicht is door een ouder, deze vaak wordt afgeleid door hun telefoon of het feestje dat gaande is (vrienden, alcohol).

Locatie en verankering luchtkussens

Elke verhuurder vond de plek waar het luchtkussen staat belangrijk om ongevallen te voorkomen. Wanneer er te weinig ruimte om het kussen is, is er een risico dat een kind ergens hard tegenaan komt als het uit het luchtkussen springt of valt. Het risico van hard vallen is ook groter bij een harde ondergrond.

Daarnaast gaf elke verhuurder aan dat er een verhoogd risico is als er (harde) wind staat; het luchtkussen kan dan omwaaien of zelfs wegwaaien als het niet verankerd is.

Soort luchtkussenverhuurder/keuring

Enkele verhuurders gaven aan dat het tegenwoordig makkelijker en goedkoper is om luchtkussens te kopen en die te verhuren. Dit heeft als gevolg dat het door meer mensen als hobby of bijverdienste naast hun hoofdkomen wordt gedaan, of dat oude en goedkope luchtkussens op campings en bij horeca staan. Enkele verhuurders schatten in dat deze kleinschalige verhuurders onvoldoende kennis en inzicht hebben in de luchtkussens en de risico's ervan. Hierdoor is het onzeker of deze verhuurders voldoende informatie en regels rondom veiligheid meegeven aan klanten en of het materiaal van de kussens goed is. Dit brengt dus ook een risico met zich mee.

Sommige van deze bijverdieners hebben luchtkussens die niet gekeurd zijn.

Sommige verhuurders gaven echter aan dat een gekeurd luchtkussen nog niet een veilig luchtkussen betekent. De keuring vindt namelijk eenmalig plaats (vaak is een kussen dat je koopt om te verhuren al gekeurd bij aankoop) en wordt niet na een

bepaald aantal jaar herhaald. Andere verhuurders vonden een keuring wel belangrijk, maar zien niet direct een relatie tussen keuring en ongevallen. Er werd aangegeven dat een keuring geen ongevallen voorkomt, maar dat het wel nodig is om zekerheid te hebben over de kwaliteit van het materiaal en de afmetingen van het luchtkussen.

Een aantal verhuurders gaf aan dat bij diezelfde bijverdieners de kussens en de installatie ervan ook niet altijd goed zijn. Valdempende matten missen, het verankeren is onvoldoende of er is bijvoorbeeld geen uitglijgedeelte bij een glijbaan.

Overig

Tegenwoordig gaat het luchtkussens aan met een stekker en niet meer met een aan-/uitknop. Hierdoor is het voor kinderen minder makkelijk om het kussen uit te zetten, leeg te laten lopen en in te laten zakken. Maar sommige verhuurders gaven aan dat het soms nog steeds mogelijk is voor kinderen om de stekker eruit te trekken. Voorbeeld: twee kinderen trokken stekker uit kussen, lieten kussen inzakken, gingen op het dak liggen en deden daarna de stekker er weer in waardoor het kussen werd opgeblazen en de kinderen gelanceerd werden. Ook dit kan met toezicht voorkomen worden.

3.2.3

Manieren om risico's te verkleinen

Soort luchtkussens

Sommige verhuurders kiezen er bewust voor om geen grote, hoge springkussens, springkussens zonder dak, multiplay springkussens of stormbanen te verhuren. Zij vinden dit echt een andere tak van sport en geven aan dat hier voor hen teveel risico aan zit. Enkele verhuurders gaan hier verder in door te stoppen met de verhuur van luchtkussens of door minder kussens te verhuren. Ook worden door sommige verhuurders luchtkussens met meer risico (bijvoorbeeld multiplay) alleen verhuurd met toezichthouder. Een andere maatregel die sommige verhuurders hebben genomen is het plaatsen van daken op springkussens.

Enkele verhuurders gaven aan dat zij de klant adviseren voor hetzelfde geld waarmee ze een kussen zonder dak willen huren, een springkussen met dak te huren. Het kost de klant geen extra geld en het springkussen is veiliger.

Instructies/informatie over veiligheid

Op elk luchtkussen staan icoontjes/symbolen/teksten die aangeven wat wel en niet mag op het luchtkussen (zoals schoenen uit, maximaal aantal kinderen). Daarnaast gaven vrijwel alle verhuurders instructies over het luchtkussen aan de klant. Deze instructies bestaan vaak uit twee delen: hoe het kussen te installeren/op te ruimen en veiligheidsinformatie. De meeste verhuurders laten klanten een overeenkomst ondertekenen waarin staat dat de verhuurder niet verantwoordelijk is voor het gebruik van en gedrag op de luchtkussens.

De veiligheidsinformatie wordt vaak op papier gegeven en het verschilt per verhuurder of deze extra wordt toegelicht en of er extra op gewezen wordt. Sommige verhuurders houden rekening met het soort klant waar ze mee te maken hebben. Als zij merken dat de klant weinig bewust lijkt te zijn van de risico's wordt er extra uitleg gegeven. Enkele verhuurders gaven aan dat zij de veiligheidsinformatie bewust pas vertellen wanneer het luchtkussen is geïnstalleerd. Op deze manier zijn de risico's zichtbaarder, zeker als er soms al kinderen op spelen. Dit is moeilijk uit te voeren door verhuurders die de luchtkussens niet zelf bij een klant installeren. Er zijn ook enkele verhuurders die aangeven de veiligheidsinformatie via de website, bevestigingsmail of YouTube-filmpjes te geven.

Enkele verhuurders gaven aan dat om te voorkomen dat grote en kleine kinderen door elkaar spelen zij specifiek adviseren om twee luchtkussens te huren als een klant aangeeft dat het luchtkussen voor meerdere leeftijdsgroepen is.

Installatie en verankering luchtkussens

Het verschilt per verhuurbedrijf, per type luchtkussens en klant of een luchtkussen door de klant zelf wordt opgehaald of dat de verhuurder het luchtkussen brengt, en of de klant zelf het luchtkussen installeert of dat de verhuurder dit doet. Kleine luchtkussens worden vaak door de klant zelf opgehaald en geïnstalleerd.

Kleine verhuurbedrijven (tot 10 luchtkussens) verhuren bijna altijd alleen kleine springkussens die relatief goedkoop zijn. Het is voor hen daarom vaak niet rendabel om het land door te reizen om een springkussen te bezorgen en installeren. Daarnaast zijn de kleine kussens gemakkelijk mee te nemen door een klant.

Sommige verhuurbedrijven kiezen er bewust voor om de luchtkussens zelf te brengen en te installeren. Op deze manier heeft de verhuurder zekerheid over de installatie. Als een klant het kussen zelf op komt halen of zelf plaatst en installeert, krijgt het altijd van de verhuurder uitleg mee waar het kussen geplaatst mag worden, hoe hij opgeblazen moet worden en hoe het kussen verankerd moet worden. Opvallende dingen die verhuurders hierbij wel eens opmerkten waren bijvoorbeeld dat het kussen geplaatst werd in een te krappe ruimte of dat het kussen niet verankerd was, terwijl dit wel had moeten. Vaak vragen verhuurders van tevoren (aan de telefoon of via het bestelformulier) naar de plek waar het kussen geplaatst gaat worden zodat extra matten, verankering en/of andere materialen erbij besteld of geleverd kunnen worden. Sommige verhuurders leveren de extra materialen altijd mee, ongeacht de plaats waar het luchtkussen komt te staan en ongeacht het weer. Niet elke verhuurder vond de extra materialen nodig om ongevallen te voorkomen. Een voorbeeld van een reactie op matten: deze zijn niet per se veilig; de matten zijn alsnog hard en wekken de indruk dat je wel kunt vallen waardoor kinderen zich wilder gedragen. Sommige verhuurders gaven aan dat zij het luchtkussen niet verhuren aan een klant, als de klant het kussen op een ongeschikte plek wil plaatsen.

Er zijn ook verhuurders die vonden dat elk luchtkussen altijd vast moet staan, ongeacht het weer of de omstandigheden. Over de manier waarop het kussen verankerd moet zijn, verschillen de meningen. Sommige verhuurders vonden dat het luchtkussen altijd in de grond vast moet staan. Wanneer er een harde ondergrond is, moet er een tegel uit worden gehaald of heeft de verhuurder speciale pinnen die wel de grond in kunnen. Andere verhuurders zetten het kussen dat op een harde ondergrond staat vast met spanbanden aan een boom, auto of betonblok. Er zijn ook luchtkussenverhuurders die het kussen verankeren door er water- of zandzakken aan te hangen als het kussen op een harde ondergrond staat. Daarnaast zijn er verhuurders die vinden dat een luchtkussen niet altijd verankerd moet worden. Zij houden rekening met het weer en verankeren het luchtkussen alleen bij harde wind.

Naast de verankeringen geven ook de verhuurders die de kussens zelf plaatsen regels en instructies mee omtrent het luchtkussen en de veiligheid ervan. Sommige verhuurders verhuren hun kussens niet bij harde wind. Zij annuleren dan de bestelling en sommigen doen dit gratis. Er zijn ook verhuurders die bij harde wind klanten bellen waar het kussen al staat om te adviseren de stekker eruit te halen.

Luchtkussenverhuurders die klein zijn, of in een dorp gevestigd zijn, gaven bijna allemaal aan dat veel verhuur op goed vertrouwen gaat. Zij kennen de klanten vaak al omdat het bekenden uit de omgeving zijn. Dit maakt dat klanten voorzichtiger omgaan met de kussens en beter luisteren naar de verhuurder. Daarnaast gaven deze luchtkussenverhuurders ook aan dat zij een andere mentaliteit merken in een dorp dan in een stad, omdat er in een dorp meer gebeurt op goed vertrouwen.

Toezicht

Alle verhuurders gaven aan dat zij de klanten erop wijzen dat toezicht belangrijk is. Ze adviseren de klanten soms specifiek over de manier van toezicht, bijvoorbeeld: wissel om de twee uur af of ga als toezichthouder in de stormbaan staan voor beter zicht. Sommige verhuurders hebben de optie om bij hun bedrijf een toezichthouder te huren. Deze persoon gaat dus mee met het luchtkussen en zal tijdens het gehele gebruik aanwezig zijn om toezicht te houden. Een verhuurder vertelde dat bij bepaalde luchtkussens er standaard een toezichthouder van hun bedrijf bij zit. En als de klant aangeeft dat toezicht moeilijk is bij de gelegenheid waar het luchtkussen zal zijn, wordt door sommige verhuurders geadviseerd om een ander, minder risicovol kussen te huren. Enkele verhuurders gaven aan dat het goed zou zijn als er één persoon per verhuurd luchtkussen verantwoordelijk is voor het toezicht. Deze persoon zal bijvoorbeeld toezichthouders moeten regelen.

Overig

Een verhuurder gaf aan een klant te bellen om extra uitleg te geven als hij merkt dat deze klant wat angstig lijkt te zijn. Op deze manier hoopt hij de klant gerust te stellen.

3.2.4

Risicobewustzijn onder ouders en huurders

Verhuurders gaven aan het lastig te vinden om het bewustzijn bij huurders en ouders in te schatten, omdat zij zelf vaak niet aanwezig zijn tijdens het gebruik van het kussen. Zij hebben dan ook verschillende standpunten over het bewustzijn van huurders en ouders. Sommige verhuurders gaven aan dat zij merken dat huurders en ouders bewuster zijn van de risico's, met name door de media-aandacht die ervoor geweest is naar aanleiding van ongevallen. Dit merken ze omdat huurders en ouders minder kussens huren, andere spellen huren in plaats van luchtkussens en meer vragen stellen over het kussen.

Andere verhuurders gaven aan dat zij merken dat het risicobewustzijn wel iets lijkt toegenomen, maar dat het nog steeds onvoldoende is. Huurders en ouders zijn maar globaal op de hoogte van de risico's, geven zij aan. Dit is volgens verhuurders zichtbaar doordat instructies genegeerd worden (bijv. zichtbaar bij terugbrengen kussen dat niet opgevouwen is zoals in instructie stond, dan zal veiligheidsinstructie ook wel genegeerd zijn), huurders en ouders niet zelf om instructies vragen, huurders en ouders van tevoren niet bewust zijn van de risico's en daardoor reageren met 'o ja, daar heb je wel gelijk in', huurders het kussen op een ongeschikte plek willen plaatsen, ouders niet inzien dat klimmen op de randen gevaarlijk is en ouders toch vaak de overtuiging hebben dat ze geen omkijken hebben naar de kinderen als er een luchtkussen is. Er waren wisselende geluiden van verhuurders over de mate waarin huurders en ouders open staan voor instructies over de risico's. Sommige verhuurders gaven aan dat ouders en huurders vaak alles wat je zegt van je aannemen als verhuurder. Ze staan open voor een gesprek over het kussen en waarderen het gesprek, respecteren en luisteren naar de toezichthouder, en reageren begrijpend als het kussen geannuleerd of verwijderd wordt bij harde wind of bij ongepast gedrag van kinderen. Andere verhuurders gaven aan dat zij niet altijd openheid en begrip ervaren bij huurders en ouders. Als de verhuurder zelf toezicht houdt bij het kussen, reageren ouders soms beledigd of brutaal als de toezichthouder hun kind of henzelf aanspreekt. Daarnaast merken sommige verhuurders dat ouders niet willen luisteren naar wat er gezegd wordt over de risico's of dat huurders en ouders een stellige mening hebben over de plaats of de verankering van het luchtkussen, terwijl dat niet veilig is.

Het tekort aan risicobewustzijn komt volgens sommige (grotere) verhuurders door de laagdrempeligheid van de luchtkussens.

Verhuurders kunnen namelijk goedkoop en makkelijk luchtkussens aanschaffen waardoor huurders deze goedkoop en makkelijk kunnen huren. Deze verhuurders hebben niet altijd voldoende kennis over de luchtkussens en de risico's ervan en kunnen klanten dus ook onvoldoende informeren.

3.2.5 Letsels en oorzaken van letsels

Vrijwel alle verhuurders die mee hebben gewerkt aan de telefonische interviews hadden nooit of bijna nooit meegemaakt dat er een ongeval op één van hun luchtkussens heeft plaatsgevonden⁵. Hierover zijn daarom van de verhuurders geen gegevens verstrekt. Over de algemene vraag waardoor ongevallen veroorzaakt worden, gaven verhuurders aan dat geen verankering, teveel kinderen op een kussen en verschillende leeftijden/groottes op een luchtkussen naar hun mening de belangrijkste oorzaken zijn.

3.2.6 Risicotolerantie onder ouders en huurders

Vrijwel alle huurders gaven aan dat ze weinig tot niets horen over kleine verwondingen zoals schrammen, builen en verzwikte enkels. Hieruit zou kunnen worden opgemaakt dat huurders en ouders dit bij het spelen op een luchtkussen vinden horen.

3.2.7 Verantwoordelijkheid

Het probleem rondom ongevallen met luchtkussens was volgens alle verhuurders opgeblazen. Ze gaven aan dat er inderdaad misschien meer ongevallen plaatsvinden op en rondom luchtkussens, maar dat het aantal luchtkussens en de verhuur ervan de afgelopen jaren ook zijn toegenomen. Volgens de verhuurders is het aantal ongevallen per luchtkussen daarom niet toegenomen de afgelopen jaren.

Daarnaast vinden alle luchtkussenverhuurders dat de ongevallen die hebben plaatsgevonden in de media over één kam geschoren worden. Er wordt in de media geen onderscheid gemaakt tussen kleine en grote springkussens, tussen een springkussen, een stormbaan en een opblaasbare trampoline. En tussen een springkussen in een binnenspeeltuin en bij een evenement. Volgens de verhuurders zijn deze verschillen erg van belang omdat je dan ook weet waar ingegrepen moet worden om de veiligheid te verhogen.

Elke luchtkussenverhuurder was het erover eens dat zij als verhuurder goed materiaal moeten verhuren en klanten moeten wijzen op de regels, instructies en risico's van het luchtkussen. Ze gaven aan dat hierna hun verantwoordelijkheid stopt. Dus als het kussen is opgehaald door een klant of is geplaatst door de verhuurder zelf, dan gaat de verantwoordelijkheid naar de klant, omdat de verhuurder in het algemeen niet de hele dag aanwezig is bij het luchtkussen.

3.2.8 Rol gemeente

De mening over de rol van de gemeente bij het gebruik van luchtkussens was erg uiteenlopend onder de verhuurders. De meesten gaven aan dat zij niet direct een rol voor de gemeente zien in het keuren of controleren van luchtkussens en het gebruik ervan.

---

⁵ Dit kan betekenen dat de ongevallen niet plaatsvinden op luchtkussens die gehuurd zijn, of dat verhuurders waarbij ongevallen hebben plaatsgevonden bij voorbaat geweigerd hebben om deel te nemen aan het onderzoek.

Echter gaven sommige verhuurders aan dat de gemeente meer zou moeten kijken naar de luchtkussens, de certificaten ervan en het toezicht erbij als zij een vergunning geven voor een evenement. Enkele verhuurders gaven aan dat de gemeente hier juist niet geschikt voor zou zijn omdat zij te weinig kennis hebben van de luchtkussens en de risico's ervan.

3.2.9 Resultaten Focus Group

De deelnemers aan de focus group werd gevraagd om drie aspecten te noemen die goed gaan en helpen om risico's van luchtkussens te verminderen en drie aspecten die op dat gebied verbeterd kunnen worden bij de verhuur van luchtkussens. Tijdens de bespreking werd daarna op elk aspect dieper ingegaan en werd vervolgens onderscheid gemaakt tussen wat de rol van de verhuurder hierbij is en wat de rol van de huurder/ouders is of zou moeten zijn. Ook de eventuele rol van de gemeente is besproken. Ten slotte werden manieren besproken die zouden kunnen helpen bij de voorlichting en de preventie van ongevallen. Hieronder worden de opvattingen van de verhuurders weergegeven.

3.2.10 Aspecten die risico's verkleinen

Controle certificaten

Afgelopen jaren zijn professionele verhuurders zelf hun certificaten gaan controleren en hebben die indien nodig laten aanpassen. Dit heeft het bewustzijn bij verhuurders verhoogd. Maar men gaf ook aan dat dit aspect maar beperkt invloed heeft op het aantal ongevallen. De overtuiging van de verhuurders is dat dit geen grote aantallen ongevallen voorkomt. Ook oude toestellen hebben een certificaat, maar deze kunnen door ouderdom toch minder veilig zijn, omdat ze minder goed op druk komen. Deze worden ook vaak tweedehands aangeboden en daarna ergens privé of bijvoorbeeld bij een camping gebruikt.

Kussen met begeleiding verhuren

Bij grote afnemers kan er vaak begeleiding bij de luchtkussens gehuurd worden, waardoor het toezicht geborgd is. Bij een aantal grotere luchtkussens wordt ingehuurde begeleiding zelfs verplicht gesteld door de verhuurder.

Kleinere huurders zorgen in verband met budgettaire overwegingen meestal zelf voor toezicht. Om huurders die zelf voor toezicht zorgen beter voor te lichten is een idee om met de huurder een checklist door te nemen, waarin ook aandacht is voor toezicht. Deze checklist moet dan verplicht doorgenomen worden voordat gehuurd mag worden. De checklist kan helpen om huurders bewust te maken van risico's. Veel mensen realiseren zich soms namelijk niet dat er risico's zijn verbonden aan het gebruik van luchtkussens. Belangrijk is wel dat de checklist niet te groot en uitgebreid wordt en dat dit bij alle verhuurders gebeurt, want anders gaat de klant naar een ander als het te lastig wordt.

Probleem hierbij is dat de huurder van het luchtkussen, dan wel degene die het luchtkussen ophaalt, zelf niet altijd aanwezig is bij het evenement. Dan heb je afspraken gemaakt of een checklist doorgenomen met de huurder, maar dat heeft dan geen enkele zin.

Zachte ondergronden en verankering,

Er lijkt meer bewustwording onder de huurder en de consument gekomen wat betreft de ondergrond van het luchtkussen en de noodzaak van verankering. Dit blijkt uit het feit dat er meer aandacht voor is en er meer naar gevraagd wordt. Er is ook meer aandacht voor plotselinge weersveranderingen zoals die in de zomer voorkomen. Bij meer dan windkracht 6 mag het kussen niet opgezet worden.

De consument kort instrueren

Uit ervaring blijkt dat alleen een handleiding niet werkt. Zowel een papieren handleiding als de instructiepagina op de website worden niet of nauwelijks gelezen (blijkt ook uit Google Analytics). Het is dus beter om tijdens de reservering de klant in persoon te instrueren. Symbolen/iconen helpen omdat deze vaak in een oogopslag duidelijk zijn, in tegenstelling tot stukken tekst. Suggestie is om een kort filmpje te maken, met bijvoorbeeld eerst beelden van hoe het niet moet. Dat trekt de aandacht en maakt het meeste indruk, zodat de huurder/ouder daarna openstaat voor de veiligheidsinstructie.

Toolbox-meeting personeel

Een verhuurder gaf aan goede ervaringen te hebben met toolbox-meetings waar personeel geïnstrueerd wordt op het gebied van veiligheid.

Nakijken en schoonmaken luchtkussens

Door de luchtkussens na te kijken en schoon te maken heb je direct inzicht in eventuele gebreken. Dit helpt ook om te bepalen wanneer de schade is ontstaan in verband met schadevergoeding.

Aspecten die verbeterd kunnen worden om risico's te verkleinen:

Toezicht

De verhuurders zijn ervan overtuigd dat in 9 van de 10 gevallen gebrek aan toezicht de oorzaak is van ongevallen.

Het toezicht zou moeten letten op het scheiden van leeftijden: geen kleine en grote kinderen samen laten springen. Of aparte periodes laten springen, óf op aparte kussens. Met stormbanen wordt vaak met een lengteaanduiding gewerkt. Verder moet toezicht letten op het klimmen op randen en daken, en of het maximaal aantal kinderen niet overschreden wordt.

Daarnaast werd aangegeven dat ouders en kinderen geen respect hebben voor toezichthouders. Dit heeft te maken met de mentaliteit van ouders: het toezicht wordt ondermijnd door ouders, en er wordt een grote mond gegeven.

Kussens zonder dak

Luchtkussens zonder dak zouden niet meer verhuurd moeten worden omdat daar de ongelukken mee gebeuren. Deze luchtkussens kunnen alleen veilig gemaakt worden door er matten omheen te leggen, maar die kan de klant gezin het volume en gewicht onmogelijk vervoeren.

Aanwezigheid huurder

Het luchtkussen wordt niet altijd opgehaald door de persoon die uiteindelijk verantwoordelijk is voor het opzetten en/of het toezicht op het luchtkussen. Ook bij levering van het luchtkussen kan het voorkomen dat er niet direct contact is met degene die verantwoordelijk is. Hierdoor bereikt de veiligheids- en gebruiksinstructie niet altijd de juiste personen. Vooral bij vereniging zoals voetbalclubs is dit een groot probleem. Er is niet duidelijk wie er verantwoordelijk is waardoor ook niemand de verantwoordelijkheid neemt.

Gemeente

Gemeentes zijn verantwoordelijk voor het afgeven van vergunningen maar kennis over luchtkussens ontbreekt vaak. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat gemeentes om dezelfde papieren vragen als bij attracties. Daarnaast stellen gemeentes geen eisen aan het houden van toezicht. Dit zou wel een vast eis moeten zijn omdat toezicht veel ongelukken kan voorkomen. Het zou goed zijn als er voorlichting voor gemeentebambtenaren wordt georganiseerd. Wellicht vanuit een landelijk initiatief (VNG).

Verankering

Luchtkussens worden niet altijd (goed) verankerd, waardoor ze kunnen omvallen of wegwaaien bij harde wind. Bij mooi weer wordt bijvoorbeeld niet altijd goed verankerd, maar het weer kan omslaan. Ook is verankering op harde ondergrond soms lastig. Er zou naar de regelgeving gekeken moeten worden zodat er iets komt wat én veilig én praktisch haalbaar is. Momenteel wordt namelijk per ankerpunt 160 kilo gewicht gevraagd wat vaak niet te doen is. Dat is voor de verhuurder bijvoorbeeld niet te vervoeren. Water- en zandzakken zijn ook niet altijd een alternatief, omdat dit ter plekke niet altijd te regelen is (bijvoorbeeld in een winkelcentrum).

Samenwerking met de NVWA, AKI's en de keuringsinstanties

Deze samenwerking is voor verbetering vatbaar. De verhuurders vinden het zeer frustrerend dat er een beeld geschetst wordt dat er heel veel ongelukken gebeuren, 2200 per jaar, maar dat er geen geld vrijgemaakt wordt om in kaart te brengen waar deze ongelukken precies gebeuren. Zij zijn ervan overtuigd dat deze ongelukken niet gebeuren met de luchtkussens die zij verhuren.

3.2.11

Overig

Tot slot konden verhuurders nog aangeven wat zij in het kader van de risico's bij spelen op een luchtkussens belangrijk vinden. Hier werd aangegeven dat het belangrijk is om het belang van het kind niet uit het oog te verliezen; spelen is leuk en belangrijk. Daarnaast werd genoemd dat ouders in het algemeen bewust ervan moeten worden gemaakt dat ze altijd op hun kinderen moeten letten. Tenslotte werd er benadrukt dat er voor bewustwording veel kansen worden gezien voor het inzetten van instructie-video's, beelden werken beter dan tekst.

4

Conclusies en aanbevelingen

Hieronder worden de belangrijkste conclusies uit het onderzoek besproken en aanbevelingen gedaan.

4.1

Conclusies

Wat zijn de risico's van het spelen op een opblaasbaar speeltoestel?

Het gebrek aan toezicht en het niet (goed) verankeren van het luchtkussen worden als de twee belangrijkste risico's gezien. Het gebrek aan toezicht levert vooral indirect risico op omdat het aantal, het gedrag en de grootte/leeftijd van kinderen belangrijke risicofactoren zijn. Door goed toezicht kan het gedrag van kinderen gecontroleerd worden en kunnen de grootste risico's worden weggenomen. Het is dan wel belangrijk dat degene die toezicht houdt weet waarop gelet moet worden. Hiervan ontbreekt nog kennis bij ouders en huurders en is het risicobewustzijn niet hoog genoeg (zie hieronder). Het belang van het altijd verankeren van het luchtkussen moet zowel bij ouders als bij huurders en sommige verhuurders nog meer benadrukt worden.

Wat zijn de meest voorkomende oorzaken van ongevallen met opblaasbare speeltoestellen?

Uit het onderzoek onder ouders wordt als oorzaak van letsels met name aangegeven dat een kind in botsing komt met andere kinderen. Reden dat het kind zich pijn doet is met name het gedrag van het kind zelf of het gedrag van andere kinderen. Hiermee gaat vaker iets verkeerd als er teveel kinderen spelen of als er ook oudere kinderen spelen. Slechts een paar keer is er sprake van dat het luchtkussen het letsel veroorzaakte. Dit is grotendeels in overeenstemming met de internationale literatuur. Daar wordt letsel gezien doordat er teveel kinderen, te grote en grotere kinderen spelen op het speeltoestel en doordat kinderen vallen in of uit het speeltoestel (Corominas 2018, Thomson 2012).

Wat voor letsels lopen kinderen op?

Uit het onderzoek onder ouders blijkt dat als kinderen zich pijn doen door het spelen op luchtkussens dit in ongeveer driekwart van de gevallen kleine letsels zijn zoals een blauwe plek. Uit het ouderonderzoek bleek verder dat verzwikkingen en kneuzingen in ongeveer een tiende van de letselgevallen voorkomen en er werd 1 botbreuk gemeld. Voor meer inzicht in waar de ernstige letsels worden opgelopen die via de Spoed Eisende Hulp bij het ziekenhuis binnenkomen is LIS-vervolgonderzoek nodig. De verhuurders geven aan hier behoefte aan te hebben, vooral omdat zij zelf vrijwel niet te maken te hebben met ernstig letsel en dit niet herkennen. Kleine letsels worden bij de verhuurder niet gemeld.

Wat is het huidige niveau van risicobewustzijn onder ouders en huurders?

Uit het ouderonderzoek komt dat 63,2% van de ouders de veiligheidsregels voor opblaasbare speeltoestellen niet kent. Hier valt dus nog veel winst te behalen. Helemaal omdat ouders ook vaak de rol van huurder hebben. Een regel als 'schoenen uitdoen' is bekend, wordt belangrijk gevonden en opgevolgd. Regels over het maximaal aantal kinderen en leeftijdsgrenzen van kinderen zijn onbekend en worden (waarschijnlijk daardoor) ook vaak niet toegepast.

Met name de regels over het materiaal worden als belangrijk gezien zoals goed opgeblazen en valdempende matten. Bijna 40% van de ouders wist niet of het luchtkussen verankerd was. Hier is dus kennelijk niet op gelet.

Na met de veiligheidsregel bekend te zijn vindt de meerderheid van de ouders het wél belangrijk dat het luchtkussen verankerd is. Uit de opmerkingen van de ouders na de vragenlijst blijkt ook dat alleen al het deelnemen aan het onderzoek het bewustzijn van de ouders heeft verhoogd. Ook uit het onderzoek onder verhuurders blijkt dat huurders zich vaak niet bewust zijn van risico's en waarschijnlijk mede daardoor ook niet uit zichzelf instructies lezen die worden meegegeven.

Wat is het huidige niveau van risicotolerantie onder ouders en huurders?

Het belang van spelen is een aandachtspunt in dit onderzoek. Het is belangrijk dat kinderen ruimte krijgen om actief te spelen en te leren omgaan met risico's, dat is essentieel voor de ontwikkeling van kinderen (Position Paper Risicovol spelen, 2017). Het is dus van belang om een goede balans te vinden tussen het kinderen de ruimte te geven en te leren omgaan met aanvaardbare risico's in hun spel en hen te beschermen tegen gevaar. Uit het onderzoek onder ouders blijkt dat ouders kleine verwondingen accepteren en bij spelen vinden horen. De verhuurders horen van huurders ook vrijwel nooit iets over kleine verwondingen. Het niveau van risicotolerantie lijkt dus goed.

Wat zijn haalbare handelingsperspectieven voor preventie?

Deze laatste vraag wordt behandeld in de aanbevelingen.

Afbakening onderzoek

Na overleg met de NVWA en VWS is de doelgroep van het tweede deel van het onderzoek afgebakend tot verhuurders van opblaasbare speeltoestellen. Deze keuze is gemaakt op basis van de beschikbare tijd en het budget. Professionele eigenaren van opblaasbare speeltoestellen zoals bijvoorbeeld (binnen- en buiten) speeltuinen, horeca en campings vallen daarom buiten het onderzoek. Hoewel zij mogelijk wel een interessante groep zijn wat betreft letsels, omdat zij de speeltoestellen permanent in gebruik hebben in tegenstelling tot de verhuur voor een beperkte periode per keer (een dag of een week). Horeca en campings (en soortgelijke gebruikers) hebben de speeltoestellen als bijzaak en zijn wellicht minder professioneel op het gebied van luchtkussens. Het is mogelijk dat een deel van de meldingen bij de NVWA en letsels op de SEH veroorzaakt worden door groepen die niet in dit onderzoek zijn meegenomen. Uit het onderzoek onder ouders bleek bijvoorbeeld dat 26,2% van de kinderen het laatst in speeltuinen op een luchtkussen hadden gespeeld.

4.2

Aanbevelingen

1. Het bewustzijn van ouders en huurders van luchtkussens moet verhoogd worden. Het belangrijkste doel hierbij is dat deze groepen inzien dat toezicht houden bij luchtkussens van groot belang is. Daarnaast dienen ouders en huurders beter op de hoogte te zijn van waar toezicht op gehouden moet worden: niet klimmen op wanden en daken, maximaal aantal kinderen hanteren en kinderen van verschillende groottes gescheiden houden. Bovendien is het van belang dat ouders en huurders weten dat een luchtkussen altijd verankerd moet worden en hoe dit op de correcte manier gedaan moet worden.
2. Verhuurders van luchtkussens lijken in het algemeen het belang te zien van het geven van instructies aan huurders. De manier waarop instructie wordt gegeven kan echter verbeterd worden. De huurder een papieren handleiding geven of verwijzen naar een website lijkt weinig effect te hebben. Hiervoor zouden voor de branche alternatieve tools ontwikkeld moeten worden. Hierbij kan gedacht worden aan een universele korte checklist die alle huurders zouden moeten invullen en

aan korte voorlichtingsfilmpjes die gecreëerd worden door professionals op het gebied van risicocommunicatie en gedragsverandering.

3. Ook bij verhuurders van luchtkussens dient meer bewustwording gecreëerd te worden voor het belang van verankering van het luchtkussen. Dit kan wellicht via de nieuw op te richten branchevereniging verspreid worden. Over hoe het luchtkussen verankerd moet worden op een harde ondergrond onder verschillende omstandigheden is vanuit de verhuurders behoefte aan afstemming met de NVWA zodat er praktisch haalbare, veilige eisen worden gesteld.
4. Bij gemeenteambtenaren die vergunningen verstrekken voor het gebruik van luchtkussens moet het kennisniveau verhoogd worden, zodat zij de correcte controles doen (bijvoorbeeld vragen naar de goede certificaten) en eisen dat er altijd verankerd wordt en er een toezichthouder is.
5. Bovengenoemde aanbevelingen zijn gericht op het vergroten van kennis en bewustzijn (onder ouders en verhuurders) ten aanzien van de risico's en belangrijke preventieve maatregelen, waaronder toezicht en verankering. Aanvullend hierop is het zinvol om te verkennen of (en zo ja, welke) ondersteunende maatregelen, bijvoorbeeld het opstellen van een toezichtplan, verankerd kunnen worden in bestaande regelgeving.
6. Ten aanzien van de opgelopen letsels tijdens het spelen op een luchtkussen, kunnen op basis van dit onderzoek geen harde conclusies getrokken worden over specifieke oorzaken en settings (huur/koop, tijdelijk/vast, binnen/buiten). Mogelijk kan een LIS-vervolgonderzoek hier meer inzicht in geven.

5

Literatuur

Corominas, L., Fernandez-Ansorena A., Martinez-Cepas, P., Sanpera, J., Obieta, A. (2018). Are inflatable play structures really safe for our children? *Journal of Children's Orthopedics*, 12:282-287.

Position Paper Risicovol Spelen (2017), Kuiper, J., Cotterink, M. & van Rooijen M.

Stam, C. (2018) Ongevallen met luchtkussens. SEH-bezoeken, Amsterdam: VeiligheidNL.

Thomson, M. C., Thiphalak, C. Huiyun X., Smith, G.A. (2012): Pediatric Inflatable Bouncer-Related Injuries in the United States, 1990–2010, *Pediatrics*, 130:6.

Bijlage 1 Vragenlijst opblaasbare speeltoestellen

Screeningsvraag:

Heeft je kind, of één van je kinderen, het afgelopen jaar op een opblaasbaar speeltoestel (een springkussen of luchtkussen) gespeeld?

- Nee → einde vragenlijst.
 Ja

De volgende vragen gaan over het spelen op opblaasbare speeltoestellen. Heb je meerdere kinderen in de leeftijd van 0 t/m 14 jaar? Neem dan één kind in gedachten bij het beantwoorden van de vragen.

Algemeen

1. Hoe oud is je kind?

<drop down menu 0 t/m 14 jaar>

2. Is je kind een jongen of een meisje?

- Jongen
 Meisje

3. Hoe vaak heeft je kind het afgelopen jaar op een opblaasbaar speeltoestel gespeeld?

- elke week
 1x per maand
 4x per jaar
 2x per jaar
 1x per jaar

4. Op wat voor soort opblaasbaar speeltoestel heeft je kind het afgelopen jaar gespeeld?

Klik het speeltoestel aan wat het beste lijkt. Je kunt meerdere antwoorden kiezen.

- Springkussen
 zonder dak   met dak

- Springkussen met extra speelmogelijkheden (zoals een multifun of multiplay)

- Stormbaan / hindernisbaan

- Glijbaan

- Klimtoren

- Anders, namelijk....

De volgende vragen gaan over de laatste keer dat je kind op een opblaasbaar speeltoestel speelde waar je zelf bij was.

5. Op wat voor soort opblaasbaar speeltoestel speelde je kind de laatste keer waar jij zelf bij was?

Klik het speeltoestel aan wat het beste lijkt.

- Springkussen
 zonder dak   met dak

- Springkussen met extra speelmogelijkheden (zoals een multifun of multiplay)
 zonder dak   met dak

- Stormbaan / hindernisbaan

- Glijbaan

- Klimtoren

- Anders, namelijk...

6. Hoe lang heeft je kind op dit speeltoestel gespeeld?

Tel het totaal op dat je kind die keer gespeeld heeft op het speeltoestel. Dit mag een schatting zijn.

- Tot 15 minuten
- 15 tot 30 minuten
- 30 minuten – 60 minuten
- Langer dan 60 minuten

7. Waar stond het opblaasbaar speeltoestel?

- Bij een evenement (bijvoorbeeld Koningsdag, braderie, festival)
- Bij een buitenspeeltuin
- In een binnenspeeltuin
- Bij een (sport)vereniging
- Bij een school
- Bij een restaurant, café, bioscoop
- Bij een feest van mijzelf of iemand die ik ken (bijvoorbeeld op een verjaardag, familiefeest) → *vraag 7b*
- Anders, namelijk ...

7b. Was dit speeltoestel gehuurd of gekocht?

- Gehuurd door mijzelf
- Gehuurd door iemand anders
- Door mijzelf gekocht bij een (online) bouwmarkt of speelgoedzaak
- Door iemand anders gekocht bij een (online) bouwmarkt of speelgoedzaak
- Door mijzelf gekocht bij een erkend (verhuur)bedrijf
- Door iemand ander gekocht door een erkend (verhuur) bedrijf

8. Was er toezicht tijdens het spelen? (Iemand die het spelen in de gaten hield)

- Ja → *naar vraag 9*
- Nee → *naar vraag 10*
- Weet ik niet → *naar vraag 10*

9. Door wie werd er toezicht gehouden?

- Door mijzelf
- Door een volwassene in familie of vriendenkring.
- Door een vrijwilliger
- Door een medewerker van de speelgelegenheid of verhuurder speeltoestel
- Door een volwassene van de (sport)vereniging, school, dagverblijf
- Anders, namelijk...

10. Ben jij bekend met de regels die gelden bij het spelen op een opblaasbaar speeltoestel?

- Nee
- Ja

11. In de tabel hieronder staan maatregelen voor veilig spelen op een opblaasbaar speeltoestel. Zijn van deze maatregelen gebruik gemaakt toen je kind op het speeltoestel speelde?

	Ja	Nee	Weet ik niet	Niet van toepassing
Alle kinderen hadden hun schoenen uit				
Er speelden niet meer kinderen dan toegestaan op het speeltoestel				
Het speeltoestel was vastgezet in de grond				
Je kon zien op welke leeftijd kinderen op het speeltoestel mochten				
De kinderen kregen uitleg hoe ze mochten spelen op het speeltoestel (bijvoorbeeld één voor één de stormbaan af, of niet met zijn allen tegelijkertijd spelen)				
Er lagen valdempende matten rondom het speeltoestel. (1.Valdempende matten zijn nodig als speeltoestel op een harde, bijv. betonnen ondergrond staat; 2. Als er op de mogelijkheid is om over de randen van het speeltoestel te klimmen)				
Er was altijd toezicht bij het speeltoestel				
Er speelden geen kinderen die ouder waren dan mocht op het speeltoestel				
Het speeltoestel was goed opgeblazen (op druk)				

12. Wat vind je van deze maatregelen?

	Onbelangrijk	Heel belangrijk
A. Schoenen uit op een opblaasbaar speeltoestel		
B. Maximaal aantal kinderen op speeltoestel		
C. Vastzetten in de grond van speeltoestel		
D. Leeftijdgrens		
E. Uitleg bij spelen op speeltoestel		
F. Valdempende matten op betonnen ondergrond		
G. Altijd toezicht		
H. Er speelden geen oudere kinderen op het speeltoestel		
I. Goed opgeblazen		

13. Laat jij je kind spelen op een opblaasbaar speeltoestel als een van deze maatregelen niet genomen is?

	Ja	Soms wel/ soms niet	Nee	Weet ik niet
A. Schoenen uit op een opblaasbaar speeltoestel				
B. Maximaal aantal kinderen op speeltoestel				
C. Verankeren van speeltoestel				
D. Leeftijdgrens				
E. Uitleg bij spelen op speeltoestel				
F. Valdempende matten op betonnen ondergrond				
G. Altijd toezicht				
H. Er speelden geen oudere kinderen op het speeltoestel				
I. Goed opgeblazen				

Perceptie en risicobewustwording

Deze vragen gaan over het spelen op een opblaasbaar speeltoestel in het algemeen, dus niet alleen over de laatste keer dat je kind hierop speelde.

15. Hoeveel risico neemt je kind bij het spelen op een opblaasbaar speeltoestel?

helemaal geen een beetje redelijk veel heel veel

16. Laat jij je kind alleen spelen op een opblaasbaar speeltoestel zonder dat je hem/haar altijd in de gaten houdt?

Ja Nee

17. De kans is zeer klein dat mijn kind zich pijn doet bij het spelen op een opblaasbaar speeltoestel

- Helemaal mee eens
 Mee eens
 Niet mee eens / niet mee oneens
 Mee oneens
 Oneens

18. Opblaasbare speeltoestellen zijn veilig om op te spelen

- Helemaal mee eens
 Mee eens
 Niet mee eens / niet mee oneens
 Mee oneens
 Oneens

19. Ik zeg het tegen andere kinderen als ik hun gedrag op het speeltoestel gevaarlijk vindt

- Helemaal mee eens
- Mee eens
- Niet mee eens / niet mee oneens
- Mee oneens
- Oneens

20. Ik zeg het tegen andere ouders als ik het gedrag van hun kind op het speeltoestel gevaarlijk vindt

- Helemaal mee eens
- Mee eens
- Niet mee eens / niet mee oneens
- Mee oneens
- Oneens

21. Ik zeg het tegen mijn kind als ik zijn/haar gedrag op het speeltoestel gevaarlijk vindt

- Helemaal mee eens
- Mee eens
- Niet mee eens / niet mee oneens
- Mee oneens
- Oneens

22. Ik laat mijn kind alleen spelen op een opblaasbaar speeltoestel als er toezicht is

- Helemaal mee eens
- Mee eens
- Niet mee eens / niet mee oneens
- Mee oneens
- Oneens

23. Ik laat mijn kind niet spelen op een opblaasbaar speeltoestel als er heel veel kinderen op het speeltoestel aan het spelen zijn

- Helemaal mee eens
- Mee eens
- Niet mee eens / niet mee oneens
- Mee oneens
- Oneens

24. Ik laat mijn kind alleen spelen op een opblaasbaar speeltoestel als er geen veel oudere kinderen daarop aan het spelen zijn

- Helemaal mee eens
- Mee eens
- Niet mee eens / niet mee oneens
- Mee oneens
- Oneens

25. Ik vind het niet erg als mijn kind een kleine wond (zoals een schaafwond of blauwe plek) krijgt tijdens het spelen op een opblaasbaar speeltoestel

- Helemaal mee eens
 Mee eens
 Niet mee eens / niet mee oneens
 Mee oneens
 Oneens

Ruimte voor opmerkingen: Wil je iets kwijt? Dat mag hier

Letsel

1. Heeft je kind zich pijn gedaan het afgelopen jaar tijdens het spelen op een opblaasbaar speeltoestel?

- Nee → *einde vragenlijst*
 Ja

2a. Welk soort pijn had je kind?

- Blauwe plek/schaafwond/bloedneus (oppervlakkige verwonding) → *naar*
vraag 2b.
 Open wond/snee → *naar*
vraag 2b.
 Botbreuk → *naar*
vraag 2b.
 Hersenschudding
 Verwonding aan tanden of kaak
 Rugletsel
 Kneuzing/verzwikking → *naar*
vraag 2b.
 Anders, namelijk → *naar*
vraag 2b.

2b. Op welk deel van het lichaam heeft je kind zich pijn gedaan?

- Hoofd / hals / nek
 Buik
 Rug
 Arm
 Pols
 Hand / vingers
 Been
 Knie
 Enkel
 Voeten / tenen
 Anders, namelijk

3. Wat is er precies gebeurd? Probeer de oorzaak zo goed mogelijk te beschrijven

Bijvoorbeeld: mijn kind was aan het spelen op het springkussen toen zij in botsing kwam met een ander kind. Hierdoor kreeg ze een blauwe plek op haar bovenarm.

< open vraag >

4. Op wat voor soort opblaasbaar speeltoestel heeft je kind zich pijn gedaan?*Klik het speeltoestel aan wat het beste lijkt.*

- Springkussen
 zonder dak   met dak

- Springkussen met extra speelmogelijkheden (zoals een multifun of multiplay)
 zonder dak   met dak

- Stormbaan / hindernisbaan

- Glijbaan

- Klimtoren

- Anders, namelijk...

5. Wat was volgens jou de reden dat je kind zich pijn heeft gedaan?*(Je kunt meerdere antwoorden kiezen)*

- Het speeltoestel was te glad
 Het speeltoestel was stuk
 Het speeltoestel had uitsteeksels
 Het speeltoestel was niet vastgezet in de grond
 Het speeltoestel was omgevallen
 Het speeltoestel was niet goed opgeblazen
 Er lagen geen valdempende matten op de betonnen ondergrond
 Mijn kind is gevallen van hoogte op harde ondergrond
 Mijn kind viel kleiner dan een meter naar beneden

- Mijn kind viel tussen 1 meter en 2 meter naar beneden
- Mijn kind viel groter dan 2 meter naar beneden
- Mijn kind zat vast in het speeltoestel
- Iets anders van het speeltoestel, namelijk...
- De indeling van het speeltoestel, namelijk...
- Mijn kind was te klein voor het speeltoestel
- Mijn kind was te jong voor het speeltoestel
- Mijn kind was te oud voor het speeltoestel
- Het gedrag van mijn kind (bijvoorbeeld rennen of onvoorzichtigheid)
- Het gedrag van andere kinderen (bijvoorbeeld duwen / trekken / botsen)
- Er waren teveel kinderen aan het spelen op het speeltoestel
- Er waren oudere kinderen aan het spelen op het speeltoestel
- Kinderen droegen schoenen
- Kinderen hielden zich niet aan de uitleg
- Er was geen toezicht
- Anders, namelijk...

Dit is het einde van de vragenlijst. Hartelijk dank voor het invullen van de vragen. Je kunt nu de pagina verlaten door op “afsluiten” te klikken.

Over VeiligheidNL

VeiligheidNL is een onafhankelijk expertisecentrum met de missie om ongevallen te voorkomen door veilig gedrag te stimuleren. We helpen mensen hun veiligheid te vergroten in en om het huis, maar ook op straat, op school en op het werk. We monitoren en signaleren ongevallen en letsels en onderzoeken welke vorm van preventie effectief is. Voor de monitoring is het Letsel Informatie Systeem (LIS) de basis, een registratiesysteem bij een representatieve steekproef van Spoedeisende Hulpafdelingen (SEH's) in Nederland, maar we rapporteren ook dodelijke ongevallen en ziekenhuisopnamen door letsels.

We ontwikkelen effectieve gedragsinterventies die praktisch, oplossingsgericht en op maat zijn en voeren deze ook deels uit. Ten slotte delen wij onze kennis en kunde direct met onze doelgroepen of via professionals, samenwerkingspartners en ambassadeurs. We werken voor en met overheden, bedrijven, zorgverleners en particulieren.